Karosszék - a millenniumi kiállítás királyi fogadótermének berendezéséből

Bútorgyűjtemény

Leltári szám:	54.223.1
Alkotó:	Alpár, Ignác (1855 - 1928) / tervező Jaiser, Gyula (1856 - 1919) / kivitelező
Készítés ideje:	1896
Készítés helye:	Magyarország
Anyag:	bőr; hársfa
Technika:	aranyozott; domborított; faragott; kárpitozott
Méretek:	magasság: 125 cm szélesség: 80 cm mélység: 64 cm

A karossszék a millenniumi kiállítás királyi fogadóhelyiségében felállított baldachinos trónus részeként készült (ld. IM Adattár, FLT 4983). Két első lába állatkaromban végződik, hátul pedig két, hasábos lábon áll. Az ülés alatt elől és a két oldalon a lábakat heveder meregíti, melyet az üléssel mindhárom oldalon karéjos ívű oszlopok által tartott árkádsor köt össze. Két kartámasztója elől állatfejben végződik, az ülés és a kartámaszok közötti részt áttört, indás-leveles faragás tölt ki, felette rács-mustrás domborított bőr szolgál támaszul. A hátsó lábak felfutnak a háttámlába, amelynek két szélén felül kissé hátrahajló, faragott, csigás-leveles végződések találhatók. Ülése rácsmustrás, madár és virág ornamentikával díszített.

A korabeli sajtó szerint bútoriparunk fontos szerepet játszott az ezredéves kiállításon: "A szobák belső kiképzését, ékesítését és bútorzatát nagyrészt Alpár Ignác tervezte román stílusban mélyreható tanulmányok alapján... Mindez úgy készült, hogy a tervező lehetőleg ragaszkodott az árpádkori emlékekhez."

Maga Alpár így vall erről: „él bennem a meggyőződés, hogy eme legdicsőbb történelmi korunk formáit az építőiparban továbbfejleszteni kell és lehet a mint hogy meg vagyok győződve arról is, hogy e formáknak tanulmányozásából s fejlesztéséből, s ezeknek a hímzések és egyéb jellegzetes magyar díszítésekkel való egybevetéséből mégis sikerülni fog egy oly stílusfajt alkothatni, mely határozott magyar jellegű lesz."

A karszék bőrmunkáit az eladó, Fittler Kamillné közlése szerint Jaiser készítette, de ebben az esetben fel kell tételeznünk, hogy ő készítette az egész kivitelezési munkát. Ugyanis a Budapesti Kereskedelmi Múzeum 1888-as katalógusa szerint Jaiser egyaránt készített "faragott munkákat", valamint "metszett bőrmunkákat, melyek bútorok és falak áthúzására, s kötésekre kiválóan alkalmasak." (*A hazai termékek állandó kiállításának katalógusa*. Kereskedelmi Múzeum, Németh Imre. Bp., 1888.) Bizonyára egy ilyen képességű és felszereltségű mester esetében nem bízták másra a faragási munkát sem.

Irodalom

- Vadas József: *A magyar iparművészet története. A századfordulótól az ezredfordulóig*. Corvina Kiadó, Budapest, 2014. - 16. kép
- *Bécs-Budapest Szentpétervárott*. 2005. - Nr. 1.2.14.
- Szerk.: Dózsa Katalin: *Az áttörés kora. I-II. Bécs és Budapest a historizmus és az avantgárd között (1873-1920)*. Budapesti Történeti Múzeum, Budapest, 2004. - Nr. 1.2.64.
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. 71.
- a kiállítást rendezte: Batári Ferenc, Vadászi Erzsébet: *Historizmus és eklektika. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1992. - Nr. 51. (Kiss Éva)
- Szerk.: Miklós Pál: *Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményei*. Magyar Helikon, Budapest, 1979. - p. 136.
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti Múzeum*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - Nr. 342.
- Szerk.: Ráth György: Az ezredéves orsz. kiállítás királyszobái. *Az iparművészet 1896-ban. Milleniumi emlékkönyv*.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

Magyar Iparművészeti Társulat, Budapest, 1897. - 129-138:130.(képpel) (Alpár Ignác)

